

จดหมายเหตุการณ์ราย ศวท. ๑ Click at the image to view full size

ค้าอ่าน ๐ วัน (ต้นฉบับชำรุดอ่านไม่ได้) ขึ้น ๖ คำ เดือน ๗ ปีวอก อัฐศก ข้าพเจ้านายญวงผู้ฝัว อำแดง จิกผู้เมีย ทำหนังสือมารับผ้าขาว ๓ หัว ผ้ามะลิลา ๔ หัว ยามีน ๒ ซึ่ง คำเป็นตีบุก ๔ แผ่น สัญญาถึงเดือน ๕/๖ จะเอาตีบุก ๔ แผ่น มาส่งให้แก่ท่านราชโตะเมื่อนั้น ถ้ามิได้ส่งให้ไซ้ ขอให้เกาะจำเร่งรัดเอาตามหนังสือนี้เถิด ข้าพเจ้าขีดแกงได้ให้ไว้เป็นสำคัญ ย ย

วิเคราะห์ ๐ วันขึ้น ๖ คำ เดือน ๗ ปีวอก อัฐศก อยู่ในปัจจุศักราช ๑๑๓๘ ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๑๙ ก่อนเกิดสงครามพม่ากับกลาง ๙ ปี ย ย

นายญวงเจ้าของหนังสือฉบับนี้ คงจะต้องเป็นคหบดีสำคัญคนหนึ่งของเมืองกลางในยุคนั้น

จึงได้รับอนุญาตจากเจ้าเมืองกลางให้รับช่วงทำการค้าขายกับพ่อค้าต่างประเทศได้ ย ย

สินค้าที่นายญวงต้องการ นอกจากผ้าขาวแล้ว ยังมีผ้ามะลิลา (ซึ่งจะเป็นผ้าประเภทใดนั้น จะต้องศึกษาค้นคว้าต่อไป) แล้วยังมียามีนอีกด้วย ย

เอกสารฉบับนี้แสดงให้เห็นว่า สมัยนั้นเมืองกลางมีการค้ามีอังกฤษเป็นผู้ค้าส่งอยู่ประจำแล้ว ส่วนนายญวงจะซื้อฝืน ๒ ซึ่ง มาเพื่อบริโภค (คือสูบ)เองหรือจำหน่ายขายต่อนั้น ไม่อาจทราบได้ ย

สมัยนั้นมีการค้าขายโดยแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน โดยนำสินค้ามาคำนวณราคาเทียบกันแล้วจัดตีบุกตอบแทนให้ตามมูลค่าสินค้าย ย

ตีบุกตามนัยแห่งสัญญาฉบับนี้มีรูปลักษณะเป็น "แผ่น" ตีความว่าสมัยนั้นการหลอมตีบุกของเมืองกลางคงจะหลอมออกมาเป็นแผ่น คล้าย ๆ แผ่นอิฐ

แผ่นกระเบื้องกระมัง แต่ละแผ่นคงจะมีน้ำหนักจำกัด โดยเทียบกับมาตรฐานที่ทำกรซื้อขายตีบุกซึ่งเรียกว่า "ภาวรา" โดยน้ำหนัก ๑ ภาวรา คิดเป็นหาบเงินได้เท่ากับ ๔

หาบเงิน หรือ ๒๐๐ ซึ่ง (คุณอุษณีย์ จวิกุลรัตน์กล่าวไว้ในหนังสือ "ระบบเหมาเมืองในหัวเมืองฝ่ายทะเลตะวันตก" พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๒๙ มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่า ๑ ภาวรา เท่ากับ ๓๕๐ ซึ่ง) แต่จะมีอัตราที่แผ่นต่อหนึ่งภาวรายังค้นหาไม่พบ ย

หนังสือสัญญาฉบับนี้อ้างถึงผู้รับสัญญาว่า "ท่านราชโตะ" ย ซึ่งตีความว่าคงเป็นพระยาราชกบัตัน (กัปตันฟรานซิส ไลท์) เนื่องจากบุคคลผู้ใกล้ชิดเจ้าเมืองกลางขณะนั้น

มักจะเอ่ยสรรพนามบุคคลผู้นี้ว่า "ดาโตะ" หรือ "ลาโตก" หรือ "ราชโตะ" ทำนองนี้ ในเอกสารหลายฉบับที่รวบรวมไว้เป็นชุดเดียวกันนี้ ย

หนังสือสัญญานี้เป็น "สัญญาซื้อขาย" ซึ่งพ่อค้าเมืองกลาง ทำขึ้นไว้กับพ่อค้าชาวอังกฤษ นายญวงผู้ทำสัญญานี้

คงจะได้เขียนสัญญาด้วยลายมือของตนเองจึงลงท้ายสัญญาว่า "ข้าพเจ้าได้ขีดแกงได้ให้ไว้เป็นสำคัญ"

เนื่องจากสมัยนั้นไม่มีกฎหมายว่าด้วยการประทับลายนิ้วมือหรือการเซ็นชื่อเป็นลายเซ็นเฉพาะตัวเพียงแต่ยึดถือกันว่ากรทำเครื่องหมายขีดข่วนไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง

ซึ่งเรียกเครื่องหมาย "แกงไค" ก็ยึดถือกันว่าเป็นการถูกต้องยอมรับกันได้แล้ว ย

ชาวกลางซื้อขายผ้าจากพ่อค้าอังกฤษ ซึ่งเป็นเจ้าจำหน่ายใหญ่ในการค้าฝืนเนื่องจากอังกฤษได้เข้าไปมีอิทธิพลทางการค้าเหนือประเทศอินเดียตอนใต้เมื่อประมาณ พ.ศ.

๒๓๐๐

และมีฝืนเป็นสินค้าสำคัญที่นำออกจำหน่ายในตลาดย่านเอเชียอย่างเป็นล่ำเป็นสันจนเกิดข้อพิพาทกับประเทศจีนโดยรัฐบาลจีนสั่งเผาทำลายสินค้ายาฝืนของอังกฤษจำ

นวนมาก จึงเกิดสงครามขึ้นระหว่างจีนกับอังกฤษใน พ.ศ. ๒๓๘๓ เป็นผลให้จีนต้องเสียเปรียบอังกฤษสืบต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๘๙

จึงมีการผ่อนคลายลงเนื่องจากจีนได้เข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่สองใน พ.ศ. ๒๔๘๓ ช่วยให้อังกฤษมีชัยชนะเหนือประเทศญี่ปุ่นได้ในครั้งนั้น ย

ย *****

ประวัติศาสตร์ : ประวัติศาสตร์

ย

ย